

LES TENEBRES (SIC) DE LA NATURALESA HUMANA

ERNEST FARRÉS JUNYENT

Per què s'escriu poesia? N'escrivim sobretot per formular preguntes, en llegim per obtenir respostes, preguntes i respostes que al·ludeixen sempre a la naturalesa humana.

Fixem-nos en aquests versos del mexicà José Emilio Pacheco: «*El poeta dejó de ser la voz de la tribu, / aquel que habla por quienes no hablan. / Se ha vuelto nada más otro entertainer. / Sus borracheras, sus fornicaciones, su historia clínica, / sus alianzas o pleitos con los demás payasos del circo, / tienen asegurado el amplio público / a quien ya no hace falta leer poemas.*» La seva denúncia no és gratuïta: el que compta és la transmutació en poesia que fa un creador dels dubtes, inquietuds, dèries o desgràcies que emanen de la nostra fràgil i voluble naturalesa humana, i no pas els dubtes o dèries particulars d'aquesta persona.

Trobem poetes que són mestres en l'art de sostreure la part personal en allò que escriuen, evitant a tota costa de deixar-hi restes de matèria autobiogràfica: T. S. Eliot, per exemple. D'altres ho són en l'exposició de la seva vida privada, que esdevé l'argument de l'obra: Robert Lowell, posem per cas. N'hi ha que neden entre dues aigües: en aquesta intersecció hi localitzariem Miquel Martí i Pol. Les construccions verbals de tots ells, però, acrediten una voluntat de treure a la llum els dolors punyents de la nostra existència i del nostre tràgic destí.

Schopenhauer sostenia que la vida humana oscil·la entre dues menes de dolor: el del desig (que es basa en la necessitat o la carència) i el de l'avorriment o inanitat (experimentat quan totes les necessitats han estat satisfetes). Permeteu-me afegir un dolor intermedi: el de la impossibilitat de portar a cap els desitjos.

A fi d'alliberar-se del patiment, l'ésser humà s'ha aixoplugat en un nirvana que equival a llançar-se al parany de la inacció. Aquest raonament de Schopenhauer traspua un pessimisme infructuós paral·lel al de la tesi de la vacu-

ïtat del budista Nagarjuna. El nihilisme (moral, epistemològic i/o metafísic), al contrari, ha estat útil per fer coses d'interès des d'un vessant netament hipocondríac.

Lacòniques preguntes de tarannà nihilista com «què és tot això?» o «per què?» tenen un caràcter universal. Les podem respondre amb mentides i creure'ns-les, o podem restar en silenci digerint la buidor múltiple que estimulen, solució aquesta darrera que, pel fet de ser més a la vora de la «realitat», ens obre les portes a criticar amb fonament i a acostar-nos, encara que d'una manera macabra, almenys a l'evidència de la veritat relativa. Qui

opta pel primer camí no arribarà enlloc perquè la seva filosofia s'enfonçarà des de l'inici en el fang de l'enganyifa.

Proposem un catàleg alternatiu de sofriments: *a)* sofriment del desig; *b)* sofriment de la impotència o plaer de l'èxit; *c)* sofriment del «tornar a començar»: un cop experimentades les necessitats no ens quedem inactius sinó que desitgem més, recomençant el procés.

El dolor de la inanitat de Schopenhauer equivaldria al pas *b*, quan el poder de la impotència ens ha deixat amb les mans buides, i és en aquest punt on s'activen els mecanismes de l'escriptura poètica.

Tenint en compte els sacrificis exigits per configurar la nostra faceta intel·lectual, el dilema entre escriure (i llegir) i abstenir-se de fer-ho no és senzill. Quina direcció prendre? Retreure's en la inèrcia i el desinterès? Arriscar-se sabent que la rebel·lia serà incompresa? Substituir l'avorrida vida convencional per una excitant vida facinerosa? O abandonar-ho tot com el jove Rimbaud (ja ho deia René Char: «*Tu as bien fait de partir, Arthur Rimbaud!*»), tips de tanta mediocritat?

Realment, la versatilitat de la naturalesa humana es demostra per l'existència dels poetes.

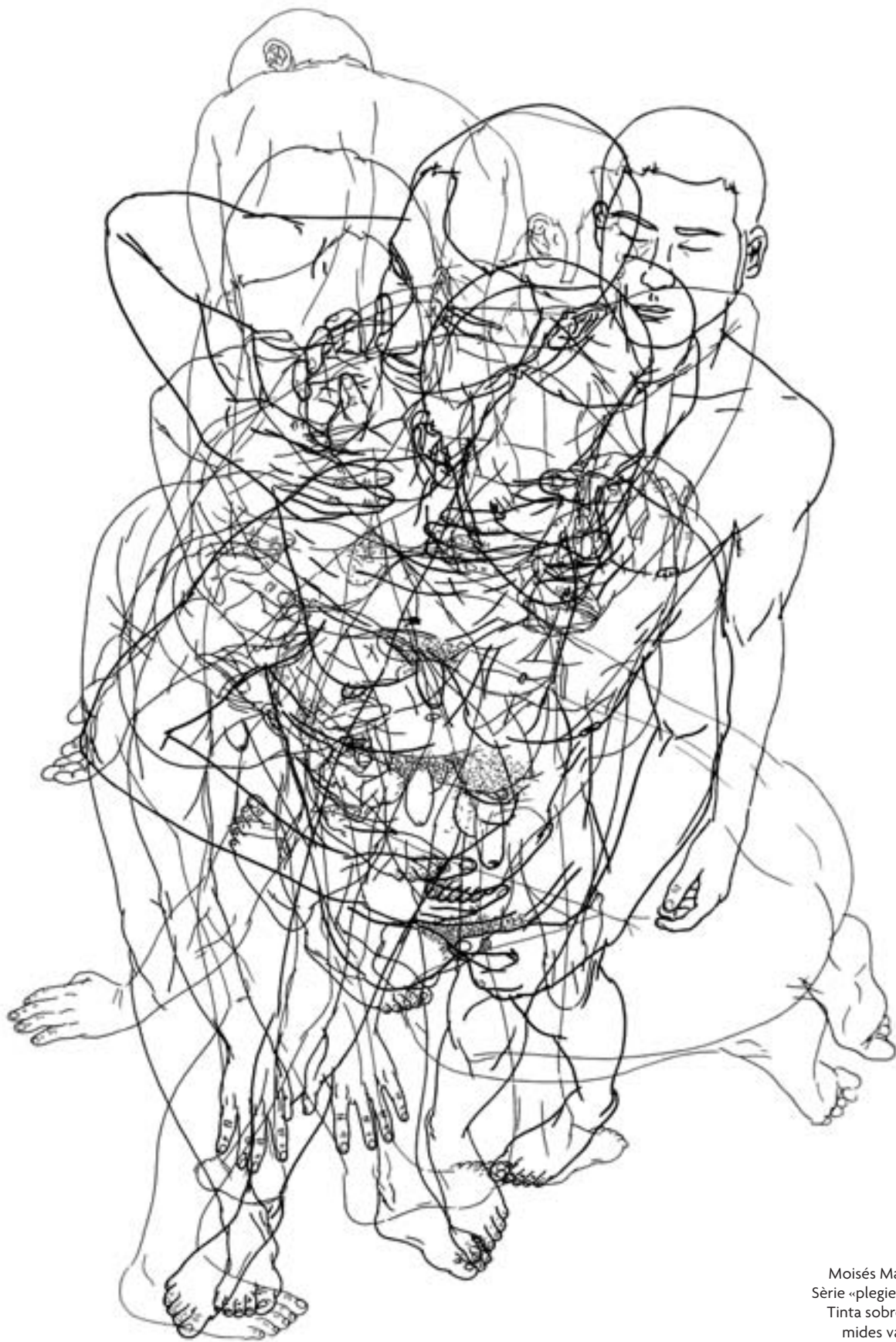
Realment, la versatilitat de la naturalesa humana es demostra per l'existència dels poetes.

Ernest Farrés Junyent. Poeta i periodista, el seu darrer llibre és *Edward Hopper* (Viena Edicions, 2006).

Moisés Mahiques (Quatretonda, 1976). Artista valencià. Les seues últimes exposicions s'han pogut veure a València i Alacant, així com a Nova York, dins d'una mostra col·lectiva organitzada per l'Institut Cervantes.

«EL QUE COMPTA ÉS LA
TRANSMUTACIÓ EN POESIA
QUE FA UN CREADOR DELS
DUBTES, INQUIETUDS,
DÈRIES O DESGRÀCIES
QUE EMANEN DE LA
NOSTRA FRÀGIL I VOLUBLE
NATURALESA HUMANA»

Moisés Mahiques.
Série «plegies», 2010.
Tinta sobre paper,
mides variables.